

Selina DEMİREL¹

Orcid: 0000-0002-8451-1865

Seher YURT²

Orcid: 0000-0001-9972-3273

¹ VM Medical Park Maltepe Hastanesi, Diyabet ve Nutrisyon Eğitim Hemşiresi, İstanbul, Türkiye.

² İstanbul Kent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Sorumlu Yazar (Corresponding Author):

Selina DEMİREL

selinademirel@hotmail.com

Anahtar Sözcükler:

Hastane cerrahi bölümü; estetik cerrahi; ameliyat öncesi dönem; cerrahi hemşireliği.

Keywords:

Hospital surgery department; cosmetic surgery; preoperative period; surgical nursing.

Estetik Ameliyatı Olacak Hastaların Ameliyat Öncesi Dönemde Estetik Cerrahiye Kabul Durumu ve Estetik Ameliyatı Olmayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Determination of the Preoperative Acceptance of Cosmetic Surgery in Patients Who Will Have Cosmetic Surgery and the Factors Affecting Having Cosmetic Surgery

Gönderilme Tarihi: 19 Ağustos 2022

Kabul Tarihi: 6 Aralık 2023

* Bu makale 19.02.2022 kabul tarihinde 'Plastik Cerrahi Operasyonu Geçirecek Hastaların Estetik Cerrahiye Kabulü ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi' adı ile Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tez çalışmasından üretilmiştir.

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada Plastik Rekonstrüktif ve Estetik cerrahi kliniğine yatan ve estetik ameliyat geçirecek olan hastaların estetik cerrahiye kabul durumları ve bu hastaları etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak planlanan çalışmanın örneklemini İstanbul'da özel bir hastanede estetik cerrahi ameliyatı geçirecek gönüllü 179 hasta oluşturmuştur. Çalışma Kasım 2019 – Temmuz 2020 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler toplanırken 19 soruluk 'Kişisel Bilgi Formu' ve 15 soruluk 'Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği' kullanılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme tekniği uygulanarak toplanmıştır.

Bulgular: Hastaların Estetik Cerrahiye Kabul ölçeği puan ortalaması 79.88±16.13, Kişisel Alt boyutu puan ortalaması 30.07±5.32, sosyal alt boyut puan ortalaması 20.23±8.11, düşünceler alt boyut puan ortalaması 29.58±6.44 bulundu. Hastaların Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği ve kişisel ve sosyal ve düşünceler alt boyutu puan ortalaması yüksek düzeyde bulundu.

Sonuç: Estetik Cerrahi ameliyatı olacak bireylerin sosyal çevre baskısı altında oldukları ve reklamlardan etkilendiği belirlendi. Memenin cinsiyete özgü görünümünün, eğitim seviyesinin, yaşın, ekonomik düzeyin, sosyal kazanımların, yaşamdan mutluluk duymamanın, beden görünümünden memnun olmamanın, anamnezinde cerrahi dışı yöntem denemenin ve farklı estetik cerrahi ameliyatlar planlamanın estetik cerrahi ameliyatı olma konusunda belirleyici etkenler oldukları tespit edildi. Estetik ameliyat olacak hastaların preoperatif ve postoperatif dönemde psikososyal durumlarının karşılaştırılması önerilir. Bu doğrultuda estetik cerrahinin ruhsal duruma etkisi değerlendirilerek yeni çalışmalar literatüre kazandırılabilir.

ABSTRACT

Objective: This study was aimed to determine the cosmetic surgery acceptance status and the influencing factors in patients who are hospitalized in the Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgery Clinic and will undergo cosmetic surgery.

Methods: The sample of this descriptive study was consisted of 179 patients who will undergo cosmetic surgery in a private hospital in Istanbul. The research was conducted between November 2019- July 2020. '19-item 'Personal Information Form' and a 15-item 'The Acceptance of Cosmetic Surgery Scale' were used with face-to-face interview technique.

Results: Patient's The Acceptance of Cosmetic Surgery Scale mean score 79.88 ± 16.13, intrapersonal subscale mean score of 30.07 ± 5.32, social subscale mean score of 20:23 ± 8.11 and consider subscale scores were averaged 29.58 ± 6:44. The all mean scores of the patients were found to be high.

Conclusion: : It was determined that individuals who will undergo Aesthetic Surgery are under pressure from the social environment and are affected by advertisements. It was found the factors in having plastic surgery gender specific appearance of the breast, education level, age, economic level, social gains, not being happy with life, dissatisfaction with body appearance, trying nonsurgical methods in the anamnesis and planning different aesthetic operations. It is recommended to compare the psychosocial status of patients who will undergo plastic surgery in the preoperative and postoperative periods. In this direction, new studies can be brought to the literature by evaluating the effect of aesthetic surgery on mental state.

Kaynak Gösterimi: Demirel, S., Yurt, S. (2024). Estetik ameliyatı olacak hastaların ameliyat öncesi dönemde estetik cerrahiye kabul durumu ve estetik ameliyatı olmayı etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *EGEHFD*, 40(1), 77-89. Doi:10.53490/egehemsire.1154761

How to cite: Demirel, S., Yurt, S. (2024). Determination of the preoperative acceptance of cosmetic surgery in patients who will have cosmetic surgery and the factors affecting having cosmetic surgery. *JEUNF*, 40(1), 77-89. Doi:10.53490/egehemsire. 1154761

GİRİŞ

Güzellik, XVIII. yüzyılda Fransız edebiyatının realist yazarı Stendhal tarafından “mutluluk vaadi” olarak ifade edilmiştir. Bu anlayış XXI. yüzyıla kadar değişmemiş ve günümüzde, postmodernizmin sunduğu beden güzelliği ve ideal ölçülere sahip olma güç ve mutluluğun kaynağı olarak görülmüştür (Arıncı ve Usta, 2017).

Beden algısı, bireyin beden görünümünü zihninde şekillendirdiği görüntüdür. Postmodernizmin sunduğu ideal vücut ölçüleri ve güzelliğin algılanan beden görünümünden farklı olması bireyde estetik kaygı yaratmaktadır. Beden algısında ortaya çıkan herhangi bir değişiklik, bireylerin yaşamlarını etkileyerek benlik saygısının azalmasına, beden imajının zedelenmesine ve özgüven kaybına yol açmıştır (Bilik, 2012; Tam, Ng, Kim, Yeung ve Cheung 2012). Günümüzde kişilerin beden algısındaki farklılıkları Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahideki gelişmeler ve prosedürler ile değiştirmek mümkün olmaktadır. Rekonstrüktif cerrahi; doğumsal, travmaya bağlı, yanıklar ve hastalıklardan kaynaklanan yüz ve vücut, şekil ve fonksiyon bozukluğunun düzeltilmesini ve onarılmasını sağlayan uzmanlık alanı olarak tanımlanmıştır (Yılmaz, 2009).

Estetik cerrahi; beden imajına, benlik saygısına, yaşam kalitesine, özgüven düzeyine ve cinsel sağlığa katkıda bulunan, beden algısının daha güzel ve algılanan mükemmelliğe ulaşmasını sağlamak için vücudun normal yapılarını yeniden şekillendirmek için uygulanan cerrahi girişimlerdir. Bu plastik cerrahi türünde, tıbbi sorunlar değil estetik sorunların çözülmesi amaçlanmıştır (Dobbeleir, Van Landuyt ve Monstrey, 2011; Goodman, 2009; Gress, 2013; Güneş ve Alinsod, 2018; Iglesia, Yurteri Kaplan ve Alinsod, 2013; Triana ve Robledo, 2015; Yıldız, 2009).

Estetik cerrahi, ilk Amerika Birleşik Devletleri'nde “kozmetik cerrahi” ismiyle ortaya çıkmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin, II. Dünya Savaşı'nın sonuçlarından diğer ülkelere göre daha az etkilenmiş olması Amerikalıların, bireycilik ve modern refah anlayışıyla daha erken tanışmalarına olanak sağlamıştır (Gürler, 2018; Heyes ve Jones, 2012).

Dünyada ilk estetik cerrahi derneği 1921'de Chicago'da kurulmuştur ve estetik cerrahi plastik cerrahinin bir dalı olarak kabul edilmiştir. Türk Plastik Cerrahi Derneği ise 1961 yılında kurulmuştur (Gürler, 2018).

Uluslararası Estetik Plastik Cerrahi birliğinin 2019'da yapmış olduğu çalışma sonuçlarına göre Estetik cerrahi prosedürlerinin en çok uygulandığı ülkeler arasında birinci sırada Brezilya yer almıştır. Türkiye, dünya üzerinde en çok estetik cerrahi prosedür uygulanan altıncı ülke olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucuna göre dünyada en çok uygulanan estetik cerrahi prosedür meme büyütme ameliyatı Türkiye'de en çok uygulanan estetik cerrahi prosedürü ise rinoplasti ameliyatı olarak belirlenmiştir (ISAPS, 2020).

Dünya Sağlık Örgütüne göre sağlık; sadece hastalığın veya sakatlığın olmaması değil fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden de tam bir iyilik hali olarak tanımlanmıştır (World Health Organization, 1948). Bu tanıma göre bireylerin temel insan haklarından biri olan sağlık için estetik ameliyatı olması bireyin ruhsal iyiliğini kapsayan sağlık hakkını gerçekleştirme yollarından birisi olduğu söylenebilmektedir.

Genelde bireyler, sosyal ilişkilerini geliştirmek için estetik cerrahiye bir araç olarak kullanmıştır (Tam ve diğerleri, 2012). Hastaların estetik cerrahiye, sosyal ilişkilerinin umudu olarak gördüğünü ifade etmek mümkündür. Estetik cerrahi ameliyat olmak için başvuran hastaların hedefleri, başvurma nedenleri ve beklentileri birbirinden farklıdır. Estetik ameliyatlara talep arttıkça uygun hastanın seçimi, ameliyat sürecinden daha çok önem arz etmeye başlamıştır. Buna bağlı olarak ameliyat öncesi dönemde hastaların başvuru nedenlerinin ve psikososyal durumlarının değerlendirilmesi önem teşkil etmiştir (Güner Küçükkaya, 2011).

Yüz bölgesine estetik ameliyatı uygulanan hastaların en çok baskı nedeniyle estetik cerrahiye yöneldikleri bulunmuştur. Estetik cerrahi uygulanmadığı takdirde fonksiyonel bir bozukluğa neden olmayan Rekonstrüktif cerrahi gibi zorunluluk gerektiren bir durum değildir. Psikolojik baskının belirlenmesi, tanımlanması, kişiye özgü eğitim ve psikolojik desteğin sağlanması bireylerin estetik ameliyatı olmasını önleyebileceği bulunmuştur (Babadi, Fereidooni-Moghadam, Dashtbozorgi ve Cheraghian, 2018). Anksiyete, depresyon ve kişilik bozukluğu olan genç, erkek, gerçekçi beklentileri olmayan ve daha önce estetik ameliyat deneyimi olup sonucundan memnun kalmayan hastalarda çevresel faktörlere bağlı psikolojik sorunların daha fazla görüldüğü saptanmıştır (Honigman, Philips ve Castle, 2004). Bu doğrultuda estetik ameliyatı olacak hastalar değerlendirilirken, cerrahiye eğilim nedenleri, psikososyal durumu, kişilerarası ilişkisi ve cerrahiden beklentileri net bir şekilde belirlenmelidir.

Estetik ameliyatına kabulde uygun hasta seçimi için etkili bir psikososyal değerlendirmede en önemli faktör hastayı estetik cerrahiye yönelten nedenlerin belirlenmesi olduğu saptanmıştır. Ameliyata kendi isteği ile başvuran hastaların ameliyat yapılması için daha doğru bir aday oldukları ve ameliyatı isteme düzeyi ile ameliyat sonrasında ağrı yaşama durumu arasında ters yönlü bir ilişki bulunmuştur (Güner Küçükkaya, 2011; Rankin ve Mayers, 2008).

Partner, yabancılar ya da akrabaları memnun etme, evliliğini kurtarma, sosyal ilişkileri geliştirme, mesleki kariyerde ilerleme gibi hedefler doğrultusunda estetik cerrahi ameliyatı uygulanan hastalarda ameliyattan sonra

memnuniyetten ziyade hayal kırıklığı ve psikososyal sorunların daha yüksek olduğu ifade edilmektedir (Güner Küçükkaya, 2011; Rankin ve Mayers, 2008).

Hastaların ameliyat öncesi dönemde psikososyal açıdan değerlendirilmesi konusunda primer sorumluluğun hemşirelerde olduğunu bulunmuştur (Rankin ve Borah, 2006).

Çalışmaların sonuçlarından da görüldüğü gibi ameliyatı gerçekleştirecek olan hekim kadar hemşireler de bu süreçten sorumludur. Bir cerrahi hemşiresinin, ameliyat öncesi dönemde, hastanın psikososyal durumunu değerlendirebilmek için uygun ortamı sağlayarak duygularını açıkça ifade edebilmesi için cesaretlendirmelidir. Hastanın ameliyatı olmayı ne kadar kabul ettiğinin belirlenmesi ameliyat olmaya motive eden ve etkileyen nedenlerin tespit edilmesi sonucundan mutsuz olacağı, psikososyal sorunların aratacağı ve hayal kırıklığı yaşayacağı bir cerrahi girişimin önlenmesi için önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada estetik ameliyatı olacak hastaların estetik ameliyatı olmayı ne kadar kabul ettiği ve ameliyat olma kabulünü etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır;

1. Hastalar ameliyat öncesi dönemde estetik cerrahiye ne kadar kabul etmektedir?
2. Hastaların estetik cerrahi ameliyatı olmasını etkileyen faktörler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışmada tanımlayıcı araştırma yöntemi kullanıldı.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan bir özel hastanenin Plastik Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi kliniğine başvuran hastalar oluşturdu. Örneklem grubunu ise G*Power programı 3.1.9.4 versiyonu kullanılarak bağımsız gruplar arasındaki farkı belirlemede etki oranı 0.5, hata payı 0.05 ve alfa güvenilirlik 0.95 alındığında örneklem minimum 179 kişi olacağı belirlendi. Prospektif olarak yürütülen çalışmada, belirlenen örneklem büyüklüğüne ulaşıldığında çalışma örnekleme sonlandırıldı.

Veri Toplama

Veriler, hasta yakınları ve ziyaretçilerinin olmadığı sessiz ve duygularını rahatça ifade edeceği bir ortamda, yüz yüze görüşme tekniği uygulanarak araştırmacı tarafından doldurularak toplandı. Yaklaşık 20 dakika sürdü.

Veri Toplama Araçları

Çalışma verileri çalışmaya katılan hastalar hakkında 19 sorudan oluşan Sosyodemografik bilgileri içeren Kişisel Bilgi Formu ve 15 sorudan oluşan “Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği” ile toplandı. Kişisel Bilgi Formunda, hastaların cinsiyet, medeni durum, uyruğu, eğitim durumu, yaş, estetik cerrahisi öyküsü, cerrahiden beklentisi, cerrahiye seçme nedeni gibi bilgileri içeren sorular mevcuttur.

Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği (Kozmetik Cerrahiye Kabul Ölçeği): Bu ölçek 2005 yılında Henderson-King ve Henderson-King tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Karaca ve diğerleri, (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçek 15 madden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır ve 7 likertlidir. (1= Hiç katılmıyorum, 7=Tamamen katılıyorum). Ölçeğin alt boyutları; kişisel, sosyal ve düşüncelerdir. Sadece 10.madde olumsuz ifade içermektedir ve ters kodlanır. Hem üç alt boyuta hem de ölçek toplam puanına göre değerlendirme yapılmaktadır. Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği (ECKÖ) puan aralığı 15-105'tir. Alt boyutlar ve ölçek toplam puanının yükselmesi estetik cerrahiye ilişkin tutumların olumlu olduğunu gösterir. Henderson-King'in çalışmasında ölçeğin iç tutarlılığının yüksek (Cronbach alfa .91 ile .93 arasında) olduğu bildirilmektedir. Ölçek alt boyutlardan ve ölçeğin tamamından alınan puanlarla değerlendirilebilmektedir ve puanların yüksek olması kişinin estetik cerrahiye kabul ettiğini ifade eder.

Ölçek alt boyutları

Kişisel alt boyutunda; Estetik cerrahi için motivasyon sağlayan ve bireylerin dış görünüşleriyle ilgili içsel değerlendirmeleri yer almaktadır. (1.,2.,4.,5. ve 14. maddeler)

Sosyal alt boyutunda; Bireylerin sosyal ilişkilerinde ve sosyal ortamlarda kendilerini daha iyi hissetmeleri ile ilgili estetik cerrahiye olumlayan tutumlar belirlenmektedir. (9.,11.,12.,13. ve 15 maddeler)

Düşünceler alt boyutunda; Bireylerin estetik cerrahi ile ilgili görüşleri değerlendirilmektedir. (3.,6.,7.,8. ve 10 maddeler)

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmaya yönelik istatistiksel veriler analiz edilirken IBM SPSS Statistics 24.0 (Statistical Package For Social Science) paket programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken yüzde, standart sapma, puan ve ortalama puan, anlamlılık derecesi ve test sonuç puanı şeklinde özetlendi. Verilerin analiz edilmeden önceki ilk aşamasında parametrik veya nonparametrik hangi testlerin kullanılacağını belirlemek amacıyla örneklem sayısı 50 üzeri olduğu için kolmogorov smirnov testi yapıldı ve verilerin normal dağılmadığı sonucuna ulaşıldı. Verilerin değerlendirilmesinde, veriler normal dağılmadığı için bağımsız grupların karşılaştırılmasında Kruskal Wallis ve Mann Whitney U analizleri kullanıldı. İleri analizde Post- Hoc varyanslar eşit olmadığı için Tamhane'nin T2'si kullanıldı. Estetik cerrahiye kabul ölçeğinin iç tutarlılığının belirlenmesi için ECKÖ ve alt boyutlarının Cronbach alfa katsayısı hesaplandı.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın uygulanabilmesi için T.C. Maltepe Üniversitesi Etik Kurul'undan (04.09.2019 tarih ve 2019/05-01 numaralı kararı) izin alındı. Araştırmanın yapılacağı İstanbul Bayındır İçerenköy Hastane 'sinin Bilimsel Tıbbi Etik ve Deontoloji Kurul'undan (04.11.2019 tarih ve BTEDK-13/19 numaralı kararı) izin alındı. Çalışmaya dahil edilen hastalara araştırmanın amacı açıklanarak, çalışmaya katılımları için bilgilendirilmiş yazılı onam alındı. Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeğini Türkçe 'ye uyarlayan yazarlardan Hasibe Kadioğlu'ndan yazılı izin alındı.

BULGULAR

Estetik Cerrahiye Kabul ölçeği iç tutarlılığı ölçüldüğünde Cronbach Alpha kat sayısı. 86 ve Kişisel alt boyut Cronbach Alpha kat sayısı. 84 hesaplanarak yüksek derecede güvenilir olduğu bulundu. Sosyal alt boyut Cronbach Alpha kat sayısı. 79, Düşünceler alt boyut Cronbach Alpha kat sayısı .78 hesaplanarak oldukça güvenilir düzeyde olduğu bulundu (Tablo 1).

Tablo 1.Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği İç Tutarlılığının Ölçülmesi

Ölçek ve Alt boyutlar	Croanbach Alpha
Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği	.86
Kişisel	.84
Sosyal	.79
Düşünceler	.78

Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği puan ortalaması 79.88±16.13, Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği Kişisel alt boyut puan ortalaması 30.07±5.32, sosyal alt boyut puan ortalaması 20.23±8.11, düşünceler alt boyut puan ortalaması 29.58±6.44 bulundu (Tablo 2).

Tablo 2. Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği ve Alt Boyutlarının Minimum, Maximum ve Toplam Puan Ortalamaları

Ölçek ve Alt boyutlar	Min.	Max.	Ort. (X±SS)
Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği	31	105	79.88±16.13
Kişisel	10	35	30.07±5.32
Sosyal	5	35	20.23±8.11
Düşünceler	5	35	29.58±6.44

Hastaların sosyodemografik özelliklere göre dağılımı incelendi. Çalışmaya katılan hastaların %83.8'inin kadın, %57.5'inin 18-30 yaş aralığında, %50.8'inin bekar, %64.2'sinin lisans ve üzeri eğitime sahip olduğu belirlendi. Hastaların %66.5'inin aktif çalışma hayatı olduğu, %81.6'sının ekonomik durumlarının orta, %74.3'ünün daha önce bir estetik ameliyatı geçirmediği, daha önce ameliyat olanların %15.1'inin memnun kaldığı bulundu. Hastaların %40'nın baş ve yüz bölgesi ameliyatı için başvurduğu, %74.3'ü planlanan ameliyatı dışında başka estetik ameliyat olmayacağı, %38'inin genel olarak vücut görünümünden memnun olmadığı, %57'sinin kendi isteği ile estetik cerrahiye yöneldiği, %41.9'unun ameliyat türü ile ilgili bilgiyi Medya/İnternette aldığını, %67'sinin cerrahi türüne karar verirken doktora danıştığı, %63.7'sinin ameliyattan sonra ileriye yönelik olarak beden imajından mutlu olacağı, %50.3'ünün yaşamından memnun olmadığı, %59.2'sinin estetik ameliyatı kararı almadan önce cerrahi dışı yöntem denemediği, cerrahi dışı yöntem deneyenlerin ise %24.6'sının spor veya diyet yapmayı denediği saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. Hastaların Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı (N=179)

Hastaların Tanımlayıcı Özellikleri	Cevaplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	150	83.8
	Erkek	29	16.2
Yaş	18-30	103	57.5
	30 yaş ve üzeri	76	42.5
Medeni Durum	Bekar	91	50.8
	Evli	88	49.2
Eğitim Seviyesi	Lise ve altı	64	35.8
	Lisans ve Lisansüstü	115	64.2
Çalışma Durumu	Çalışıyor	119	66.5
	Çalışmıyor	60	33.5
Ekonomik Durum	Orta	146	81.6
	İyi	33	18.4
Daha önce herhangi bir estetik operasyon yaptırdınız mı?	Evet	46	25.7
	Hayır	133	74.3
Geçirmiş olduğunuz ameliyattan memnun kaldınız mı? *	Evet	27	15.1
	Hayır	19	10.6
Ameliyat olduğu vücut bölgesi?	Baş ve yüz	72	40.2
	Meme	41	22.9
	Karma (birden fazla)	66	36.9
Bu ameliyat dışında gelecekte geçirmek istediğiniz başka estetik operasyon var mı?	Evet	46	25.7
	Hayır	133	74.3
Genel olarak vücudunuzun görünümünden memnun musunuz?	Evet	62	34.6
	Hayır	68	38.0
	Kısmen	49	27.4
Estetik cerrahiye yönelmeniz en önemli etken hangisidir?	Kendi isteğim	102	57.0
	Sosyal çevre	77	43.0
Geçireceğiniz ameliyat türü ile ilgili bilgiyi nereden aldınız?	Doktor	63	35.2
	Medya/İnternet	75	41.9
	Arkadaş	41	22.9
Cerrahi türüne karar vermede en önemli faktör nedir?	Doktor	120	67.0
	Medya/İnternet	59	33.0
Estetik ameliyattan sonra ileriye yönelik en çok neyi değiştireceğinizi düşünüyorsunuz?	Beden imajından mutlu olma	114	63.7
	Sosyal kazanımlar (işe girme, partner memnuniyeti, çevre baskısından kurtulma)	65	36.3
		89	49.7
Genel olarak yaşamınızdan memnun musunuz?	Evet	90	50.3
	Hayır	89	49.7
Estetik ameliyat kararı almadan önce cerrahi dışı yöntem denediniz mi?	Evet	73	40.8
	Hayır	106	59.2
Hangi cerrahi dışı yöntemleri denediniz? **	Spor-Diyet	44	24.6
	Diğer (kozmetik giyim vs.)	29	16.2

*Ameliyat geçirmiş bireylerin cevapları esas alınmıştır.

**Cerrahi dışı yöntem kullanan bireylerin cevapları esas alınmıştır.

Hastaların estetik cerrahi kabul ölçeğinden aldığı puan ile sosyodemografik özelliklerinin istatistiksel olarak karşılaştırılması incelendi. Buna göre, meme bölgesinden ameliyat olacak bireylerin baş ve yüz bölgesinden ameliyat olacak bireylere göre, planlanan ameliyat dışında gelecekte başka estetik ameliyat geçirmeyi düşünenlerin düşünmeyenlere göre karşılaştırıldığında estetik cerrahi kabul ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının daha yüksek olup aralarında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark bulundu ($p<0.05$). Genel olarak vücut görünümünden memnun olmayanların memnun olanlara göre, estetik cerrahiye yönelmedeki en önemli etkenin sosyal çevre etkisi olduğunu belirten hastaların kendi isteği ile yönelenlere göre, geçirecek olduğu ameliyat türü ile ilgili bilgiyi medya ve internetten alan hastaların doktordan alanlara göre, estetik ameliyatı olduktan sonra ileriye yönelik en çok sosyal kazanımlar elde edeceğini belirten hastaların sadece beden imajından mutlu olmayı elde etmek isteyenlere göre, genel olarak yaşamından memnun olmayanların memnun olanlara göre karşılaştırıldığında estetik cerrahiye kabul ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları daha yüksek olup aralarında istatistiksel düzeyde anlamlı bir fark bulundu ($p<0.001$) (Tablo 4).

Tablo 3. Tablo 4. Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeğinden Alınan Puan Ortalamalarının Sosyodemografik Özellikler ile Karşılaştırılması (n=179)

Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği Puanları				
Sosyodemografik Özellikler	n	X±SS	p	Test (Z/KW)
Cinsiyet				
Kadın	150	80.37±15.88	0.503	-0.670*
Erkek	29	77.38±17.48		
Yaş				
18-30	103	78.95±15.84	0.399	-0.844*
30 yaş ve üzeri	76	81.14±16.55		
Medeni Durum				
Bekar	91	80.30±14.72	0.991	-0.012*
Evli	88	79.45±17.55		
Eğitim Seviyesi				
Lise ve altı	64	82.17±14.73	0.192	-1.304*
Lisans ve Lisansüstü	115	78.61±16.79		
Çalışma Durumu				
Çalışıyor	119	79.82±16.40	0.943	-0.072
Çalışmıyor	60	80.00±15.71		
Ekonomik Durum				
Orta	146	80.04±15.68	0.885	-0.145*
İyi	33	79.18±18.24		
Daha önce herhangi bir estetik operasyon yaptırдыңız mı?				
Evet	46	81.54±16.95	0.295	-1.047*
Hayır	133	79.31±15.87		
Ameliyat olduğu vücut bölgesi?				
Baş ve yüz ^a	72	75.74±18.50	0.036	b>a, c>a b>c
Meme ^{b***}	41	83.22±11.72		
Karma (birden fazla) ^c	66	82.33±14.91		
Bu ameliyat dışında gelecekte geçirmek istediğiniz başka estetik operasyon var mı?				
Evet ^{***}	46	84.22±15.72	0.018	-2.364*
Hayır	133	78.38±16.06		
Genel olarak vücudunuzun görünümünden memnun musunuz?				
Evet ^a	62	74.34±18.01	0.001	b>a c>a b>c
Hayır ^{b***}	68	85.37±12.11		
Kısmen ^c	49	79.29±16.30		
Estetik cerrahiye yönelmenizden en önemli etken hangisidir?				
Kendi isteğim	102	75.05±17.00	0.000	-4.780*
Sosyal çevre ^{***}	77	86.29±12.36		
Geçireceğiniz ameliyat türü ile ilgili bilgiyi nereden aldınız?				
Doktor ^a	63	73.57±16.63	0.000	b>a, c>a, b>c
Medya/İnternet ^{b***}	75	84.60±14.91		
Arkadaş ^c	41	80.95±14.57		
Cerrahi türüne karar vermede en önemli faktör nedir?				
Doktor	120	79.09±16.18	0.395	-0.850*
Medya/İnternet	59	81.49±16.04		
Estetik ameliyattan sonra ileriye yönelik en çok neyi değiştireceğinizi düşünüyorsunuz?				
Beden imajından mutlu olma	114	75.75±16.39	0.000	-5.000**
Sosyal kazanımlar (işe girme, partner memnuniyeti, çevre baskısından kurtulma) ^{***}		87.12±12.87		
Genel olarak yaşamınızdan memnun musunuz?				
Evet	89	74.47±17.78	0.000	-4.245*
Hayır ^{***}	90	85.23±12.24		
Estetik ameliyat kararı almadan önce cerrahi dışı yöntem denediniz mi?				
Evet	73	82.25±14.15	0.120	-1.553*
Hayır	106	78.25±17.24		

* Mann Whitney U Testi

** Kruskal Wallis Testi

*** p<0.05

Hastaların estetik cerrahi kabul ölçeği alt boyutlarından aldığı puan ile sosyodemografik özelliklerinin istatistiksel olarak karşılaştırılması incelendi. Yaşı 30 ve üzeri olan hastaların yaşı 18- 30 olan hastalara göre, eğitim seviyesi lise ve altı olan hastaların lisans ve lisansüstü eğitim seviyesinde olanlara göre, orta ekonomik düzeye sahip olan hastaların ekonomik düzeyi iyi olanlara göre ECKÖ' nün düşünceler alt boyutundan aldığı puan ortalamasının daha yüksek olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.05). Meme bölgesinden ve karma türde ameliyatlara olacak hastaların ECKÖ' nün düşünceler alt boyutundan almış olduğu toplam puan ortalamasının baş ve yüz ameliyatı olacak hastalara göre daha yüksek olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.001). Planlanan ameliyat dışında başka estetik ameliyatlara olacağını belirten hastaların başka estetik ameliyatı olmayacağını belirtenlere göre ECKÖ' nün kişisel alt boyutundan aldığı puan ortalamasının daha fazla olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.05). Genel olarak vücut görünümünden memnun olmayan hastaların vücutundan memnun olan ve kısmen memnun olan hastalara göre ECKÖ' nün kişisel ve düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamalarının daha fazla olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.001). Estetik cerrahiye yönelmedeki en önemli faktörün sosyal çevre olduğunu belirten hastaların ECKÖ' nün kişisel, sosyal ve düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamalarının kendi isteği ile ameliyat olmayı tercih ettiğini belirten hastalara göre daha yüksek olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.001). Geçireceği ameliyat türü ile ilgili bilgiyi medya ya da internetten alan hastaların ECKÖ' nün sosyal ve düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamalarının doktordan alanlara göre daha fazla olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.01). Estetik ameliyatından sonra ileriye yönelik en büyük beklentisinin sosyal kazanımlar elde etmek olduğunu belirten hastaların ECKÖ' nün kişisel, sosyal ve düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamasının ileriye yönelik en büyük beklentisi beden imajından mutlu olmak olduğunu belirten hastalara göre daha fazla olması istatistiksel olarak anlamlıdır (kişisel + sosyal alt boyut p<0.001, düşünceler alt boyut= p<0.05). Genel olarak yaşamından memnun olmayan hastaların memnun olan hastalara göre ECKÖ' nün kişisel, sosyal ve düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamalarının yüksek olması istatistiksel olarak anlamlıdır (kişisel + düşünceler alt boyut p<0.001, sosyal alt boyut p<0.05). Estetik ameliyatı kararı almadan önce cerrahi dışı yöntem deneyen hastaların deneyen hastalara göre ECKÖ' nün düşünceler alt boyutundan aldığı puan ortalamasının daha fazla olması istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.05) (Tablo 5).

Tablo 5. Hastaların Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı

Sosyodemografik Özellikler	Estetik Cerrahiye Kabul Ölçeği Alt Boyut Puanları					
	Kişisel		Sosyal		Düşünceler	
	n	X±SS	n	X±SS	n	X±SS
Cinsiyet						
Kadın	150	30.09±5.38	150	20.39±8.42	150	29.89±5.99
Erkek	29	30.00±5.10	29	19.45±6.33	29	27.93±8.32
Z		-0.186		-0.560		-0.967
p		0.852		0.575		0.333
Yaş						
18-30	103	29.94±5.15	103	20.25±7.81	103	28.76±6.58
30 yaş ve üzeri***	76	30.25±5.57	76	20.21±8.55	76	30.68±6.12
Z		-0.764		-0.134		-2.541
p		0.445		0.893		0.011
Medeni durum						
Bekar	91	30.58±4.66	91	20.01±7.80	91	29.70±6.35
Evli	88	29.55±5.91	88	20.47±8.45	88	29.44±6.57
Z		-0.989		-0.286		-0.516
p		0.323		0.775		0.606
Eğitim Seviyesi						
Lise ve altı***	64	30.59±5.49	64	20.52±7.40	64	31.06±5.31
Lisans ve lisansüstü	115	29.78±5.22	115	20.08±8.50	115	28.75±6.88
Z		-1.406		-0.542		-2.452
p		0.160		0.588		0.014
Çalışma Durumu						
Çalışıyor	119	29.99±5.42	119	20.42±8.46	119	29.41±6.19
Çalışmıyor	60	30.23±5.16	60	19.87±7.40	60	29.90±6.96
Z		-0.368		-0.401		-1.167
p		0.713		0.689		0.243
Ekonomik Durum						
Orta***	146	29.90±5.38	146	19.99±8.09	146	30.15±5.83
İyi	33	30.82±5.04	33	21.33±8.19	33	27.03±8.29
Z		-0.756		-0.853		-2.163
p		0.450		0.394		0.031
Daha önce herhangi bir estetik operasyon yaptırdınız mı?						

Evet	46	30.76±5.49	46	21.33±7.09	46	29.46±7.45
Hayır	133	29.83±5.26	133	19.86±8.42	133	29.62±6.09
Z		-1.337		-1.066		-0.492
p		0.181		0.287		0.623
Ameliyat olduğu vücut bölgesi?						
Baş ve yüz ^a	72	28.79±5.74	72	19.89±9.06	72	27.06±7.58
Meme ^{b***}	41	31.02±4.78	41	20.00±6.29	41	32.20±4.83
Karma ^c (birden fazla) ***	66	30.88±4.94	66	20.76±8.09	66	30.70±4.89
KW		6.841		0.372		16.496
p		0.033		0.830		0.000
		b>a, c>a, b>c				b>a, c>a, b>c
Bu ameliyat dışında gelecekte geçirmek istediğiniz başka estetik operasyon var mı?						
Evet***	46	31.59±4.40	46	21.70±7.95	46	30.93±5.94
Hayır	133	29.55±5.52	133	19.73±8.13	133	29.11±6.56
Z		-2.447		-1.403		-1.814
p		0.014		0.161		0.070
Genel olarak vücudunuzun görünümünden memnun musunuz?						
Evet ^a	62	28.29±5.93	62	18.92±8.95	62	27.13±7.58
Hayır ^{b***}	68	32.26±3.80	68	20.78±7.02	68	32.32±4.03
Kısmen ^c	49	29.29±5.35	49	21.14±8.34	49	28.86±6.26
KW		23.703		2,504		22.736
p		0.000		0.286		0.000
		b>a, c>a, b>c				b>a, c>a, b>c
Estetik cerrahiye yönelmenizden en önemli etken hangisidir?						
Kendi isteğim	102	28.58±5.83	102	18.32±8.34	102	28.15±6.73
Sosyal çevre***	77	32.05±3.77	77	22.77±7.07	77	31.47±5.53
Z		-4.579		-3.663		-3.591
p		0.000		0.000		0.000
Geçireceğiniz ameliyat türü ile ilgili bilgiyi nereden aldınız?						
Doktor ^a	63	28.51±6.55	63	17.67±7.65	63	27.40±7.42
Medya/İnternet ^{b***}	75	31.27±4.28	75	22.31±8.08	75	31.03±5.64
Arkadaş ^c	41	30.29±4.36	41	20.39±7.90	41	30.27±5.36
KW		5.898		9.998		10.664
p		0.052		0.007		0.005
				b>a, c>a, b>a		b>a, c>a, b>c
Cerrahi türüne karar vermede en önemli faktör nedir?						
Doktor	120	30.07±5.54	120	19.48±8.04	120	29.55±6.50
Medya/İnternet	59	30.08±4.88	59	21.78±8.09	59	29.63±6.38
Z		-0.526		-1.761		-0.154
p		0.599		0.078		0.877
Ameliyattan sonra ileriye yönelik en çok neyi değiştireceğinizi düşünüyorsunuz?						
Beden imajından mutlu olma						
Sosyal kazanımlar (işe girme, partner memnuniyeti, çevre baskısından kurtulma) ***	114	29.01±5.74	114	18.07±8.03	114	28.68±6.85
	65	31.94±3.85	65	24.03±6.78	65	31.15±5.34
Z		-3.724		-4.808		-2.517
p		0.000		0.000		0.012
Genel olarak yaşamınızdan memnun musunuz?						
Evet	89	28.51±6.04	89	18.80±8.25	89	27.17±7.38
Hayır***	90	31.62±3.96	90	21.66±7.74	90	31.96±4.20
Z		-3.690		-2.287		-4.866
p		0.000		0.022		0.000
Estetik ameliyat kararı almadan önce cerrahi dışı yöntem denediniz mi?						
Evet***	73	30.56±5.09	73	20.49±7.38	73	31.19±4.86
Hayır	106	29.74±5.47	106	20.06±8.60	106	28.46±7.15
Z		-0.834		-0.348		-2.440
p		0.404		0.728		0.015
Z	⇒ Mann Whitney U Testi					
KW	⇒ Kruskal Wallis Testi					
***	⇒ p<0.05					

TARTIŞMA

Estetik cerrahi oranlarının büyük ölçüde artması ve bu artışın potansiyel olumsuz hasta sonuçları oluşturmamasından dolayı estetik cerrahiye yönelik tutumlar ile ilgili daha fazla bilgi edinmek gerekmektedir (Wu, Alleva ve Mulkens, 2020).

Am Seo ve Kim'in (2020) çalışmasında bireylerin ECKÖ'den aldığı puan ortalamasının 63.85 ± 18.63 , Am Seo, Chung ve Kim'in (2019) yaptığı çalışmada 66.52 ± 16.67 , Kim, Chae ve Kim'in (2017) yaptığı çalışmada 57.39 ± 18.21 olarak saptanmıştır. Mevcut çalışmada hastaların ECKÖ'den aldığı puan ortalaması 79.88 ± 16.13 bulundu. Literatürdeki çalışmalarla karşılaştığımızda mevcut çalışmanın puan ortalamasının daha yüksek bulunmasının sebebi mevcut çalışmanın ameliyat öncesi dönemde toplanmasından dolayı olası memnuniyetsizliği yansıtmamış olması olabilir.

Stolić ve diğerlerinin (2019), Swami ve diğerlerinin (2011) ve Wen, Chia ve Xiaoming'in (2017) yapmış olduğu çalışmalarda cinsiyet ve ECKÖ'den alınan puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu sonuç ile mevcut çalışmada elde edilen veriler aynı doğrultudadır. Alleva ve Mulkens (2020), Am Seo ve Kim (2020), Farshidfar, Dastjerdi ve Shahabzadeh (2013), Kalantar- Hormozi, Jamali ve Atari (2016), Swami, Chamorro-premuzic, Bridges ve Furnham'in, (2009), Swami, Hwang ve Jung (2012), Wu, Mark. Jovic, Sforza ve Jovanovic ve Mari. Jovic (2017) yaptığı çalışmalarda kadınların toplam ECKÖ puanının erkeklerinkinden önemli ölçüde daha yüksek olması mevcut çalışmada elde edilen sonuç ile tezatır. Mevcut çalışmada cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmamasının sebebi verilerin ameliyat öncesi dönemde toplandığından dolayı hastaların ameliyat olmak için daha motive olması kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Am Seo ve Kim'in (2020), Fogel ve King (2014), Kalantar-Hormozi, Jamali ve Atari (2016), Stefanile, Nerini ve Matera (2014), Stolić ve diğerleri (2019), Svami (2009) ve Swami, Taylor ve Carvalho (2009) yapmış oldukları çalışmalarda yaş ve ECKÖ arasında anlamlı bir fark bulunmaması mevcut çalışmanın ECKÖ puanı değerlendirildiğinde uyumlu iken 30 yaş ve üzerindeki hastalarda estetik cerrahi ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde ECKÖ' nün düşünceler alt boyutundan aldıkları puan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Düşünceler alt boyutundan alınan anlamlı puan değerlendirildiğinde Henderson-King, ve Henderson-King (2005) ve Wu, Alleva ve Mulkens'in (2020) yapmış oldukları çalışma sonuçları mevcut çalışma ile uyumludur. Bu sonuca göre ameliyat öncesi dönemdeki 30 yaş ve üzerinde olan hastaların estetik cerrahiye daha çok düşündüğü söylenebilir.

Whu, Alleva ve Mulkens'in (2020) yaptıkları çalışmada, bireylerin ilişki durumu ne olursa olsun estetik ameliyatı düşünmeye motive olduklarını, Salehahmadi ve Rafie (2012) yapmış olduğu çalışma sonucuna göre ise evli kişilerin estetik cerrahi ameliyatı olma eğiliminin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Her iki çalışmada sonucu ile mevcut çalışma tezatır çünkü mevcut çalışmada estetik cerrahiye kabul etme ile ilişki durumu arasında anlamlı bir sonuç bulunmamıştır. Sonuçların tezat çıkmasının sebebi olarak farklı ırkların estetik ameliyatı olmayı kabul etmede bir faktör olduğu düşünülebilir.

Am Seo ve Kim'in (2020) ve Wu, Alleva ve Mulkens (2020) yaptıkları çalışmaların sonuçlarına göre eğitim seviyesinin estetik cerrahiye kabulünü etkilemediği saptanmıştır. Bu sonuç ECKÖ puanı esas alındığında mevcut çalışma ile uyum iken lise ve altı eğitim seviyesinde olan hastalarda ECKÖ'nün düşünceler alt boyutunun anlamlı düzeyde yüksek bulunması lise ve altı eğitim seviyesindeki hastaların estetik ameliyatı olmayı daha çok düşündüğü söylenebilir.

Powell Hicks'e (2011) göre işsiz insanlar ve kadınlar, fiziksel çekiciliği kullanarak daha fazla iş imkânı sağladıklarını düşündükleri için estetik cerrahiye daha çok kabul ettiğini saptanmıştır. Whu, Alleva ve Mulkens'in (2020) yaptığı çalışma sonucuna göre istihdam durumu ile ECKÖ arasında farklılık saptanmamıştır. Mevcut çalışma sonucuna göre ECKÖ'nün düşünceler alt boyutunda orta ekonomik durumda olmak anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Bu sonuca göre orta ekonomik durumdaki hastaların, fiziksel çekiciliğini kullanarak iş yerinde terfi almak ya da mevcut konumunu yükseltmek için estetik cerrahiye daha çok düşündüğü söylenebilir.

ISAPS (2020) araştırma anketi sonuçlarına göre dünya üzerinde en çok uygulanan estetik cerrahi prosedürün hem erkek hem kadınlarda meme bölgesine uygulanan estetik cerrahi prosedürler olduğunu bildirmiştir. Çalışma sonucumuzda da meme bölgesinden estetik ameliyatı olacak hastaların anlamlı düzeyde ECKÖ ve düşünceler alt boyutundan yüksek puan aldığı bulundu. Bu sonuç meme bölgesi ile ilgili ameliyat olacak hastaların estetik cerrahiye daha çok düşündüğünü ve kabul ettiğini göstermektedir. Bu anlamda dünya genelinde memenin güzellik algısı üzerinde önemli bir rol oynadığını düşünebiliriz.

Çalışmamızda, genel olarak beden görünümünden memnun olmayan kişilerin ECKÖ'den aldığı puan ve ECKÖ'nün kişisel ve düşünceler alt boyutlarından aldığı puan anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Bu sonuç Farshidfar, Dastierdi ve Shahabzadeh (2013), Kalantar-Hormozi, Jamali ve Atari (2016), Menzel ve diğerleri

(2011), Meskó ve Láng (2019), Stefanile, Nerini ve Matera (2014) ve Swami ve diğerleri (2011) tarafından yapılan çalışmalar ile uyumludur.

Salehahmadi ve Rafie (2012) yapmış olduğu çalışma sonucuna göre, rekabet, iş fırsatları gibi sosyolojik faktörlerin estetik ameliyatı olma motivasyonunda etkili olduğu saptanmıştır. Mevcut çalışma sonucuna göre estetik ameliyatına sosyal çevre nedeni ile yöneldim cevabı veren hastalarda anlamlı farklılık saptanması literatür ile uyumludur. Bu sonuç estetik ameliyatı olmayı sosyal çevresinden etkilenecek hastaların partner veya sosyal çevreye çekici görünmek ya da kariyere fayda sağlamak için yaptırdığını ve estetik ameliyatı olmayı kendi isteği ile tercih edenlere göre daha çok düşündüğünü ve kabul ettiğini söyleyebiliriz.

Wen, Chia ve Xiaoming'in (2017) yapmış oldukları çalışma sonucuna göre estetik cerrahi ile ilgili çok fazla medyaya maruz kaldıklarını bildiren bireylerin estetik cerrahiye karşı daha olumlu tutumlar ve estetik ameliyatı olma konusunda daha güçlü niyetler sergiledikleri, Am Seo, Chung ve Kim (2019), Am Seo ve Kim (2020), Kim, Chae ve Kim (2017) ve Wen, Chia ve Hao'nun (2015) yaptıkları çalışmaların sonuçlarına göre internet, televizyon, gazete, dergi, arkadaş, aile cevapları çoğunlukta olup doktor cevabı en az bilgi kaynağı olarak tespit edilmiştir. Mevcut çalışmanın sonucuna göre ameliyat türü ile ilgili bilgiyi medya veya internet kaynağından alan hastaların doktordan alanlara göre ECKÖ ve sosyal, düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamasının yüksek olduğu bulundu. Literatür sonuçları mevcut çalışma sonucu ile uyumludur. Sosyal medya reklamlarına maruz kalan hastaların estetik cerrahiye daha çok kabul ettiklerini, estetik ameliyatı olursa sosyal ilişkilerinde ve sosyal ortamlarda kendilerini daha iyi hissedeceğini olumlayan tutumlar sergilediklerini ve estetik ameliyatı olmayı daha çok düşündükleri söylenebilir. Medya, ekonomik bir bilgi kaynağıdır ancak iyi bir sağlık okuryazarlığını gerektirmektedir. Hekimler iş yoğunlukları sebebiyle genellikle medyada yer almamaktadır. Bu sonucun bulunmasında ticari kurum haline gelen bazı hastanelerin televizyon, internet, cadde ilan panoları ve sosyal medya reklamlarının etkili olduğu söylenebilir.

Svami, Chamorro-Premuzi, Bridges ve Furnham'ın (2009) partner, eş veya diğer yakın ilişkilerini tatmin etmek için, bireylerin estetik cerrahiye kabul etme olasılığının daha yüksek olabileceği, Henderson-King ve Henderson-King'in (2005) ECKÖ'yü geliştirirken sosyal nedenler ne kadar çok ise estetik cerrahiye kabul etmenin o kadar fazla olduğu, Atari, Chegeni ve Fathi'nin (2017) çalışmalarının sonuçlara göre estetik cerrahiye kabul etme ile uzun vadeli eş/partner ve uzun vadeli cinsellik arzusunun arasında önemli bir ilişki olduğu, Menzel ve diğerlerinin (2011) yaptığı bir çalışmada ise algılanan sosyokültürel baskının ve medyanın oluşturduğu güzellik algısının beden görünümündeki memnuniyeti azaltarak estetik cerrahiye yönelik daha olumlu tutumlar oluşturduğu saptanmıştır. Whu, Alleve ve Mulken'sin (2020) Çin'de yaptığı çalışmada ise bireylerin sosyal statü elde etmek için estetik cerrahiye sermaye olarak değerlendirdiği saptanmıştır, ancak bu sonuç kırsaldaki Çinli kadınlarda farklı bulunmuştur. Şehirde yaşayan kadınların görünüm açısından daha fazla sosyal baskı altında olduğu ve normalleştirilmeye çalışıldığı belirtilen mükemmel beden görünümü temalı reklamların etkisi altında kaldığı düşünülmektedir. Mevcut çalışma sonucuna göre sosyal kazanım elde etmek isteyen hastaların ECKÖ ve kişisel, sosyal düşünceler alt boyutlarından aldığı puanların yüksek olmasının istatistiksel düzeyde anlamlı bulunması tüm bu çalışmaların sonuçlarını desteklediğini gösterdi. Bu sonuç hastaların ameliyattan sonra ağrı yaşayacak ya da yan etki gelişecek bile olsa sosyal kazanımlar elde etmek uğruna estetik ameliyatını düşündüğünü, beden görünümünün iyileşeceği konusunda motive olduğunu, sosyal çevre ve sosyal ilişkilerinde kendilerini daha iyi hissetme, işe girmek için bir fırsat ve partnerinin beğenisini kazanma düşüncesiyle estetik cerrahiye daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Intasoon'un (2014) Taylandlı kadınlar arasında yaptığı çalışma sonucuna göre yaşamlarından memnun olan kadınların estetik cerrahiye gereksiz ve gerçekçi olmayan bir ideale ulaşmak için pahalı bir yol, başkaları tarafından dayatılan güzellik olarak değerlendirdiklerini bulmuştur. Çalışmamızda genel olarak yaşamlarından memnun olmayan hastaların ECKÖ ve kişisel, sosyal, düşünceler alt boyutlarından aldığı puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Bu sonuca göre yaşamından memnun bireylerin estetik cerrahiye kabul etmediklerini söyleyebiliriz.

SONUÇ

Estetik ameliyatı olacak hastaların ameliyat öncesi dönemde estetik cerrahiye kabul durumu ve estetik ameliyatı olmayı etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, meme bölgesine estetik cerrahi yaptırmak için başvuran, başvurduğu ameliyat dışında başka estetik ameliyatı olmak isteyen, genel olarak vücut görüntüsünden memnun olmayan, sosyal çevre baskısı yüzünden estetik cerrahiye yönelen, ameliyat türü ile ilgili bilgiyi medya/internette alan, sosyal kazanım elde etmek isteyen ve genel olarak yaşamından mutsuz hastaların estetik cerrahiye karşı olumlu tutumlar sergiledikleri ve estetik cerrahiye daha fazla kabul ettikleri belirlendi. Medya/internette ameliyat türü ile ilgili bilgi alan hastaların sosyal ilişkilerde ve sosyal ortamlarda kendilerini daha iyi hissetmeleri için estetik cerrahi ameliyatı olmayı istedikleri bulundu. Otuz yaş ve üzerinde, lise ve altı eğitim seviyesinde, orta ekonomik düzeyde, ameliyat öncesinde cerrahi dışı yöntemler deneyen, genel olarak vücut görünümünden mutlu olmayan, medya/internette ameliyat türü ile ilgili bilgi alan ve meme bölgesinden ameliyat olacak hastaların estetik ameliyatı olmayı daha çok düşündüğü bulundu. Başvurduğu ameliyat dışında başka estetik ameliyatı olmak isteyen ve genel olarak vücut görünümünden mutlu olmayan hastaların, estetik ameliyatı olunca

benlik saygısının artacağı, mutlu olacağı ve kendini daha iyi hissedeceği gibi kişisel motivasyon kaynaklarını benimsedikleri belirlendi. Sosyal çevre baskısı yüzünden estetik cerrahiye yönelen, iş fırsatı yakalamak veya iş yerinde yükselmek, partnerin beğenisini kazanmak ve sosyal çevre baskısından kurtulmak isteyen ve genel olarak yaşamdan mutlu olmayan bu hastalar ameliyat öncesi dönemde beden imajı ve görünümünde iyileşme sağlayacağı konusunda motive oldukları, sosyal çevresi ya da partneri için çekici görünmek için komplikasyon, ağrı ya da yan etki gibi durumlara rağmen estetik ameliyatı olmayı düşündüğü bulundu. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ile estetik cerrahi ameliyatı olmayı etkileyen faktörlerin belirlenmesi açısından genelleme yapmak uygundur ve literatüre katkı sağlanması beklenmektedir.

Meme ameliyatı olacak kişilerin estetik cerrahiye daha çok kabul etmesinin sebebi erkeklerde kadınsı görünümünden uzaklaşma, kadınlar için ise daha kadınsı görünme isteği olabilir. Bu açıdan cinsiyet kavramı ile meme arasındaki ilişkinin araştırılması önerilir. Sosyal çevre baskısından kurtulmak için estetik ameliyatı olmayı isteyen bireyler, kendi isteği ile talep ettiğini belirtse bile bu bireylere çevre baskısı yüzünden ameliyat uygulanmasının ne kadar uygun olduğu ve ameliyattan sonra sosyal çevre baskısının ne düzeyde azalacağını araştırılması önerilir. Türkiye’de reklamların yarattığı güzellik algısının estetik cerrahiye yönelmedeki etkisinin araştırılması önerilir. Estetik ameliyatı olmanın mutluluk üzerinde etkisi olup olmadığı ve ameliyat olan bireylerin ameliyattan sonra yaşamdan aldığı mutluluk düzeyi araştırılabilir. Estetik ameliyat olacak hastaların preoperatif ve postoperatif dönemde psikososyal durumlarının karşılaştırılması önerilir. Bu doğrultuda estetik cerrahinin ruhsal duruma etkisi değerlendirilerek yeni çalışmalar literatüre kazandırılabilir.

Yazar Katkıları

Fikir ve tasarım: S.D., S.Y. Veri toplama: S.D. Veri analizi ve yorumlama: S.D., S.Y. Makale yazımı: S.D. Eleştirel inceleme: S.Y.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansman: Yazarlar çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Aseeri, M., Banasser, G., Baduhduh, O., Baksh, S., Ghalibi, N. (2020). Evaluation of medication error incident reports at a tertiary care hospital. *Pharmacy*, 8(2), 69. DOI:10.3390/pharmacy8020069.
- Am Seo, Y., Chung, H. I. C., Kim, Y. A. (2019). Experience and acceptance of cosmetic procedures among South Korean women in their 20s. *Aesthetic Plastic Surgery*, 43(2), 531-538. <https://doi.org/10.1007/s00266-018-1257-0>
- Am Seo, Y., Kim, Y. A. (2020). Factors affecting acceptance of cosmetic surgery in adults in their 20s–30s. *Aesthetic Plastic Surgery*, 44, 1881-1888. <https://doi.org/10.1007/s00266-020-01761-8>
- Arıncı, A., Usta, S. (2017). The legal responsibilities of the doctor of medicine in the aesthetic-purpose medical interventions and the contract for work and services. *Türk Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Dergisi*, 25(2), 84-93. <https://doi.org/10.5152/TurkJPlastSurg.2017.2152>
- Atari, M., Chegeni, R., Fathi, L. (2017). Women who are interested in cosmetic surgery want it all: The association between considering cosmetic surgery and women’s mate preferences. *Adaptive Human Behavior and Physiology*, 3(1), 61-70. <https://doi.org/10.1007/s40750-016-0053-9>
- Babadi, H., Fereidooni-Moghadam, M., Dashtbozorgi, B., Cheraghian, B. (2018). Investigating psychosocial causes of the tendency for facial cosmetic surgery. *Aesthetic Plastic Surgery*, 42(4), 1157-1163. <https://doi.org/10.1007/s00266-018-1078-1>
- Bilik, Ö. (2012). *Plastik cerrahisi uygulamalarında yaşam kalitesi*. Cerrahi Bakım ve Yaşam Kalitesi Sempozyumu, Manisa: CB Ü. Süleyman Demirel Kültür Merkezi, Mayıs, 73-75.
- Dobbeleir, J. M. L. C. L., Van Landuyt, K., Monstrey, S. J. (2011). Aesthetic surgery of the female genitalia. *Seminars in Plastic Surgery*, 25(2), 130-141. <https://doi.org/10.1055/s0031-1281482>
- Farshidfar, Z., Dastjerdi, R., Shahabizadeh, F. (2013). Acceptance of cosmetic surgery: body image, self esteem and conformity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 238-242. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.542>
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., Buchner, A. (2007). G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175-191. <https://doi.org/10.3758/bf03193146>
- Fogel, J., King, K. (2014). Perceived realism and Twitter use are associated with increased acceptance of cosmetic surgery among those watching reality television cosmetic surgery programs. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 134(2), 233-238. <https://doi.org/10.1097/PRS.0000000000000322>

- Goodman, M. P. (2009). Female cosmetic genital surgery. *Obstetrics and Gynecology*, 113(1), 154-159. <https://doi.org/10.1097/AOG.0b013e318190c0ea>
- Gress, S. (2013). Composite reduction labiaplasty. *Aesthetic Plastic Surgery*, 37(4), 674- 683. doi:10.1007/s00266-013-0149-6. <https://doi.org/10.1007/s00266-013-0149-6>
- Güner-Küçükkaya, P. (2011). Estetik cerrahinin psikososyal etkileri ve hemşirelik girişimi. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing*, 13(3).
- Gürler, G. (2018). Estetik cerrahi müdahale görmüş bireyler üzerine bir alan araştırması. *Sosyoloji Dergisi*, 38, 141-172
- Henderson-King, D., Henderson-King, E. (2005). Acceptance of cosmetic surgery: Scale development and validation. *Body image*, 2(2), 137-149. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2005.03.003>
- Heyes, C. J., Jones, M. (2012). Cosmetic surgery: A feminist primer. *Cosmetic Surgery: A Feminist Primer*, 1-259.
- Honigman, R. J., Phillips, K. A., Castle, D. J. (2004). A review of psychosocial outcomes for patients seeking cosmetic surgery. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 113(4), 1229. <https://doi.org/10.1097/01.prs.0000110214.88868.ca>
- Iglesia, C. B., Yurteri Kaplan, L., Alinsod, R. (2013). Female genital cosmetic surgery: A review of techniques and outcomes. *International Urogynecology Journal and Pelvic Floor Dysfunction*, 24(12), 1997-2009. <https://doi.org/10.1007/s00192-013-2117-8>
- Intasoon, N. (2014). Influence of positive body image indicators on attitudes toward cosmetic surgery among Thai women. *Scholar: Human Sciences*, 6(1).
- International Society of Aesthetic Plastic Surgery Plastic (ISAPS). (2020). *ISAPS International survey on aesthetic/cosmetic procedures performed in 2019* Erişim Adresi: <https://www.isaps.org/media/pubgf4jc/global-survey-full-report-2019-english.pdf>
- Jovic, M., Sforza, M., Jovanovic, M., Jovic, M. (2017). The Acceptance of Cosmetic Surgery Scale: Confirmatory factor analyses and validation among Serbian adults. *Current Psychology*, 36(4), 707-718. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9458-7>
- Kalantar-Hormozi, A., Jamali, R., Atari, M. (2016). Interest in cosmetic surgery among Iranian women: the role of self-esteem, narcissism, and self-perceived attractiveness. *European Journal of Plastic Surgery*, 39(5), 359-364. <https://doi.org/10.1007/s00238-016-1185-7>
- Kim, Y. A., Chae, D., Kim, H. (2017). Factors affecting acceptance of cosmetic surgery among undergraduate students. *The Journal of the Korea Contents Association*, 17(1), 455-464. <https://doi.org/10.5392/JKCA.2017.17.01.455>
- Menzel, J. E., Sperry, S. L., Small, B., Thompson, J. K., Sarwer, D. B., Cash, T. F. (2011). Internalization of appearance ideals and cosmetic surgery attitudes: A test of the tripartite influence model of body image. *Sex Roles*, 65(7-8), 469-477. <https://doi.org/10.1007/s11199-011-9983-7>
- Meskó, N., Láng, A. (2019). Acceptance of cosmetic surgery among hungarian women in a global context: the hungarian version of the acceptance of cosmetic surgery scale (ACSS). *Current Psychology*, 1-12. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00519-z>
- Powell-Hicks, A. (2011). *Body Objectification and Elective Cosmetic Procedures in African American Women*. Loma Linda University.
- Rankin, M., Borah, G. (2006). National plastic surgical nursing survey. *Plastic Surgical Nursing*, 26(4), 178-183. <https://doi.org/10.1097/00006527-200610000-00004>
- Rankin, M., Mayers, P. M. (2008). Core curriculum for plastic surgical nursing: psychosocial care of the plastic surgical patient. *Plastic Surgical Nursing*, 28(1), 12-24. <https://doi.org/10.1097/01.PSN.0000313942.97775.8c>
- Salehahmadi, Z., Rafie, S. R. (2012). Factors affecting patients undergoing cosmetic surgery in bushehr, southern iran. *World Journal of Plastic Surgery*, 1(2), 99.
- Stefanile, C., Nerini, A., Matera, C. (2014). The factor structure and psychometric properties of the Italian version of the acceptance of cosmetic surgery scale. *Body Image*, 11(4), 370-379. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.06.005>
- Stolić, D., Stolić, M., Ignjatović-Ristić, D., Jovanović, M., Čertić, B., Hinić, D. (2019). Structure of the attitudes towards cosmetic procedures acceptance. *Srpski Arhiv Za Celokupno Lekarstvo*, 00, 87-87. <https://doi.org/10.2298/SARH190327087S>
- Swami, V. (2009). Body appreciation, media influence, and weight status predict consideration of cosmetic surgery among female undergraduates. *Body Image*, 6(4), 315-317. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2009.07.001>

- Swami, V., Campana, A. N. N. B., Ferreira, L., Barrett, S., Harris, A. S., Fernandes, M. D. C. G. C. (2011). The acceptance of cosmetic surgery scale: Initial examination of its factor structure and correlates among Brazilian adults. *Body Image*, 8(2), 179-185. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2011.01.001>
- Swami, V., Chamorro-Premuzic, T., Bridges, S., Furnham, A. (2009). Acceptance of cosmetic surgery: Personality and individual difference predictors. *Body Image*, 6(1), 7-13. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2008.09.004>
- Swami, V., Hwang, C. S., Jung, J. (2012). Factor structure and correlates of the acceptance of cosmetic surgery scale among South Korean university students. *Aesthetic Surgery Journal*, 32(2), 220-229. <https://doi.org/10.1177/1090820X11431577>
- Swami, V., Taylor, R., Carvalho, C. (2009). Acceptance of cosmetic surgery and celebrity worship: Evidence of associations among female undergraduates. *Personality and Individual Differences*, 47(8), 869-872. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.07.006>
- Tam, K. P., Ng, H. K. S., Kim, Y-H., Yeung, V. W. L., Cheung, F. Y. L. (2012). Attitudes toward cosmetic surgery patients: The role of culture and social contact. *Journal of Social Psychology*, 152(4), 458- 479. <https://doi.org/10.1080/00224545.2011.637997>
- Triana, L., Robledo, A. M. (2015). Aesthetic surgery of female external genitalia. *Aesthetic Surgery Journal*, 35(2), 165-177. <https://doi.org/10.1093/asj/sju020>
- Wen, N., Chia, S. C., Hao, X. (2015). What do social media say about makeovers? A content analysis of cosmetic surgery videos and viewers' responses on YouTube. *Health Communication*, 30(9), 933-942. <https://doi.org/10.1080/10410236.2014.913220>
- Wen, N., Chia, S. C., Xiaoming, H. (2017). Does gender matter? Testing the influence of presumed media influence on young people's attitudes toward cosmetic surgery. *Sex Roles*, 76(7-8), 436-447. <https://doi.org/10.1007/s11199-016-0680-4>
- World Health Organization. (1948). *Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York, 19-22 June 1946; signed on 22 July 1946 by the representatives of 61 States (Official Records of the World Health Organization, no. 2, p. 100) and entered into force on 7 April 1948*. WHO: Geneva, Switzerland.
- Wu, Y., Alleva, J. M., Mulkens, S. (2020). Factor Analysis and psychometric properties of the Chinese translation of the acceptance of cosmetic surgery scale. *Body Image*, 33, 244-256. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.03.009>
- Yıldız, T. (2009). *Yüz Bölgesinde Uygulanan Estetik ve Rekonstrüktif Cerrahinin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, Ş. (2009). *Plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarında preop ve postop dönemde beden imajı ve benlik saygısının değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.